

BIULETYN

Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania "Razem dla Radomki"

4/2022

JEDLIŃSK

PRZYSUCHA

PRZTYK

WIENIAWA

WOLANÓW

ZAKRZEW

Prezentujemy
projekty
zrealizowane przez
LGD „Razem
dla Radomki”
w 2022 roku
dofinansowane
z budżetu
Województwa
Mazowieckiego

ODDECH DLA DOLINY RADOMKI

EKO NAWYKI DOBRE PRAKTYKI
W DOLINIE RADOMKI

Wstęp

Przekazujemy w Państwa ręce Biuletyn podsumowujący aktywność Lokalnej Grupy Działania „Razem dla Radomki” w obszarze realizacji zadań publicznych. Aby móc je realizować Stowarzyszenie uczestniczyło w postępowaniach konkursowych dofinansowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego.

Realizowane projekty dotyczyły ważnego obszaru jakim jest: Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego. Zawierają się w nim działania związane z edukacją w zakresie ochrony powietrza oraz ochrony środowiska przed hałasem ze szczególnym uwzględnieniem zwiększenia świadomości społeczeństwa w obydwu zakresach. Oraz działania edukacyjne i informacyjne w zakresie gospodarki odpadami ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień związanych z wdrażaniem gospodarki o obiegu zamkniętym.

Zamierzeniem naszym było zwrócenie uwagi mieszkańców Doliny Radomki na znaczenie zrównoważonego gospodarowania zasobami, działania zmierzające do zapobiegania/ograniczania powstawaniu odpadów. Dążenie do minimalizowania zagrożenia dla zdrowia ludzi i środowiska wynikającego z zanieczyszczenia środowiska przez odpady. Dlatego Stowarzyszenie „Razem dla Radomki” kontynuuje swoje działania, zainicjowane w poprzednich latach.

Każdy z tych projektów skrywa w sobie konkretne zadania i działania realizowane w jego obszarze. Zapraszamy więc Państwa do zapoznania się z naszymi działaniami. Zachęcamy do ich oceny, a także do inspirowania nas swoimi pomysłami.

Zapraszamy do lektury!

Cezary Adam Nowek
Prezes Stowarzyszenia LGD „Razem dla Radomki”

Ochrona środowiska, gospodarka niskoemisyjna, dostosowanie do zmian klimatycznych to kilka pojęć, pod którymi kryją się działania wspierane przez Samorząd Województwa Mazowieckiego. Celem takich projektów jest dbałość o zrównoważony rozwój, zapobieganie niekorzystnym zmianom w środowisku naturalnym, monitoring środowiska, edukacja ekologiczna itp.

ODDECH DLA DOLINY RADOMKI

Projekt w obszarze „Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego” zadanie: Realizacja działań związanych z edukacją w zakresie ochrony powietrza oraz ochrony środowiska przed hałasem ze szczególnym uwzględnieniem zwiększenia świadomości społeczeństwa w obydwu zakresach.

Projekt realizowany przez Stowarzyszenie „Razem dla Radomki” wspólnie z partnerami Stowarzyszeniem Aktywności Obywatelskiej "Radomka", oraz Związkiem Gmin "Radomka" w okresie od czerwca do grudnia 2022, dofinansowany kwotą 34 720,00 zł. Całkowita wartość projektu 40 000,00 zł.

Celem realizowanego projektu było uświadomienie społeczeństwu zagrożenia dla zdrowia ludzi i środowiska wynikającego z zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego związanego z rozwojem przemysłu i komunikacji, oraz wiążącą się z tym potrzebę jego ochrony oraz zabezpieczenia gospodarki i człowieka przed szkodami powstającymi wskutek emitowania zanieczyszczeń do atmosfery, także w postaci hałasu. Dlatego w ramach projektu przeprowadzone zostały działania edukacyjne podnoszące świadomość ekologiczną mieszkańców.

Pierwszym z nich były działania dotyczące opracowania, wydrukowania i rozpropagowania ulotek dotyczących:

- wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie człowieka ze szczególnym zwróceniem uwagi na grupy osób najbardziej narażonych na działanie zanieczyszczeń czyli osób starszych i dzieci i jak się przed nimi chronić oraz wpływu każdego człowieka na stan powietrza, czyli informacje dotyczące co możemy zrobić, jakie działania podjąć (działania w kontekście Uchwały 162/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie

paliw i Uchwały nr 115/20 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z 8 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu.).

Wydrukowano i rozpropagowano 10 tysięcy ulotek. Ulotki zostały spersonalizowane pod kątem gminy do mieszkańców której były przekazywane. Liczba ulotek została skonsultowana z poszczególnymi gminami. Przekazano protokołami po 2000 szt. ulotek dla Miasta i Gminy Przysucha, Gminy Wolanów, Gminy Zakrzew i Gminy Przytyk, oraz po 1000 szt. ulotek Gminy Jedlińsk i Gminy Wieniawa.

Podążając ścieżką edukacji zrealizowany został cykl 6 spotkań edukacyjno-informacyjnych dotyczących ochrony powietrza skierowanych do dzieci szkół podstawowych przeprowadzony w 6 szkołach w oparciu o opracowaną prezentację, w których wiedzę uzyskało 293 dzieci, uczniów szkół podstawowych i 120 osób dorosłych.

Zajęcia przeprowadzone zostały w dniach 19.10.2022 w PSP we Wrzeszczowie uczestniczyło 42 uczniów; 20.10.2022 w Ludwikowie uczestniczyło 40 uczniów; 25.10.2022 w Dąbrówce Podłężnej uczestniczyło 51 uczniów; 26.10.2022 w Bieniędzicach uczestniczyło 40 uczniów; 10.11.2022 w Mniszku uczestniczyło 100 uczniów; 08.11.2022 we Wrzosie uczestniczyło 20 uczniów. szkolnych. Łącznie wiedzę uzyskało 293 uczniów.

Działania nasze skierowane do uczniów zmierzały do:

- budowania świadomości o szkodliwym działaniu zanieczyszczeń, zawartych w powietrzu jakim oddychamy, na zdrowie i otoczenie (wskazywanie, jakie to zanieczyszczenia, jak powstają i gdzie, jak można je rozpoznać w powietrzu oraz jak same dzieci wpływają na to, że te zanieczyszczenia powstają oraz jak niszczy zieleń przez kwaśne deszcze);
- wskazywania pozytywnych i negatywnych zachowań i postaw, które mają wpływ na ochronę powietrza, tzn. w jaki sposób nasze postępowanie wpływa na zanieczyszczanie powietrza, ale również na jego ochronę;
- uświadomienia, że za stan jakości powietrza w swoim

otoczeniu odpowiedzialny jest każdy człowiek, bez odwoływania się do skali globalnej, ale do własnego podwórka, rodziny, znajomych, sąsiadów oraz wskazywanie na odpowiedzialność za reagowanie na działania innych osób; wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe).

Podczas spotkań przekazaliśmy informacje dotyczące ochrony przed hałasem, jako jednym z czynników zanieczyszczających powietrze. Po zakończonym spotkaniu dzieci dostały polecenie wykonania ulotki dotyczącej ochrony środowiska w jednym z tematów:

1. Przyczyny zanieczyszczenia powietrza
2. Skutki zanieczyszczeń powietrza
3. Sposoby przeciwdziałania zanieczyszczeniom powietrza.

Dzieci każdej ze szkół dostały 2 tygodnie na ich wykonanie. Po zebraniu wszystkich przygotowanych ulotek komisja konkursowa dokonała ich oceny i wybrała najlepsze prace z trzech szkół. Nagrodami dla zwycięskich szkół jest elektroniczne ucho, które świetnie wpisuje się w działania związane z ograniczaniem hałasu. Stoi na straży nadmiernego hałasu, dyscyplinuje uczniów w szkole, alarmuje kiedy na korytarzu czy też w klasie jest za głośno. Ucho powieszony w klasie/pomieszczeniu pilnuje dzieci (ale i dorosłych) przez systematyczne informowanie o przekroczonych decybelach gdy jest za głośno. Generalnie elektronika ucha dba o ciszę w szkole. Włącza czerwone ucho gdy poziom hałasu na korytarzu lub sali przekracza normę! Żółte uszko sygnalizuje zbliżanie się do granicy normy dźwięku w placówce. Elektroniczne ucho jest przenośne, można je umieszczać kolejno w różnych klasach uwypuklając problem hałasu i pokazując naocznie jego głośność i skutki. Nagrody otrzymały PSP z Mniszka, PSP z Dąbrówki Podłężnej i PSP z Wrzeszczowa. Zwycięzcom gratulujemy, a wszystkim uczestnikom dziękujemy za zaangażowanie.

Zajęcia edukacyjne zostały także skierowane i przeprowadzone wśród dorosłych mieszkańców powiatów radomskiego i przysuskiego. Tematyka spotkań dotyczyła ochrony powietrza w kontekście m.in. Uchwały 162/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, oraz Uchwały nr 115/20 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z 8 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu, oraz Uchwały 162/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie

wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, oraz Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe).

Spotkania zostały przeprowadzone 09.11.2022 r. w Gminnym Centrum Kultury i Biblioteka w Przytyku; 16.12.2022 r. w Gminnym Centrum Kultury i Kultury Fizycznej w Jedlińsku; 19.12.2022 w Bibliotece w Zakrzewie; 20.12.2022 r. w świetlicy wiejskiej w Jakubowie; 21.12.2022 r. w świetlicy wiejskiej w Milejowicach; oraz 22.12.2022 r. w Bibliotece w Wieniawie. Łącznie wiedzę uzyskało 120 osób dorosłych.

Największe działanie projektowe festyn edukacyjny odbył się w dniu 30 sierpnia 2022 na terenie Ośrodka Sportu i Rekreacji w Jedlińsku. Festyn zorganizowany został przez LGD „Razem dla Radomki” wspólnie z Gminnym Centrum Kultury i Kultury Fizycznej w Jedlińsku. Było wesoło, smacznie i co najważniejsze edukacyjnie. Działania edukacyjne skierowane zostały przede wszystkim do dzieci. Podczas eko festynu przeprowadzona została pogadanka edukacyjna dotycząca ochrony powietrza ze szczególnym zwróceniem uwagi na problem wypalania traw i prawidłowego palenia w piecu, którą przeprowadził zaproszony strażak z Państwowej Straży Pożarnej.

Punktem kulminacyjnym festynu było rozstrzygnięcie trzech przeprowadzonych konkursów dotyczących tematyki ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami, zapobieganiu powstawania zanieczyszczeń, wpływu zanieczyszczeń na zdrowie ludzi, oraz ochrona przed hałasem. W konkursie 1 z 7 wzorowanym na znanym teleturnieju laureatami zostali:

1. Maja Zegarek
2. Julia Jaroszek
3. Patrycja Bieniek
4. Bartek Szymanowicz
5. Agata Piwowar
6. Antonina Jaszczyk
7. Antoni Sadowski
8. Kuba Szczepański

W konkursie na rymowaną lub wierszyk dotyczący tematyki - Ochrona przed hałasem laureatami zostali:

1. Zofia Cichowlas
2. Ewa Feruś
3. Zofia Feruś
4. Zofia Pakuła
5. Bartek Szymanowicz
6. Natalia Ofianewska
7. Kinga Brzezińska
8. Wiktoria Kamienik

Wszystkim nagrodzonym serdecznie gratulujemy!

Na zakończenie pikniku czekał na wszystkich uczestników smaczny poczęstunek.

Zwieńczeniem działań był wydruk kalendarza plakatowego 2023 Czyste powietrze w Dolinie Radomki, który został rozdyskrebowany wśród mieszkańców powiatów radomskiego i przysuskiego.

W konkursie plastycznym, w którym dziecko wraz z osobą starszą przygotowało na miejscu plakat wykonany w dowolnej technice dotyczący jednego z tematów 1. Przyczyny zanieczyszczenia powietrza 2. Skutki zanieczyszczeń powietrza 3. Sposoby przeciwdziałania zanieczyszczeniom powietrza 4. Ekologiczny transport, laureatami zostali:

1. Nikola Brzezińska z mamą
2. Dawid Fraczyk z mamą
3. Jagoda Wolska z cicią
4. Helenka Sadowska z mamą
5. Zofia Pakuła z cicią
6. Agata Piwowar z mamą
7. Alinka Pakuła z mamą
8. Julia Jaroszek z mamą

"Zadanie publiczne pn. "Eko nawyki - dobre praktyki w Dolinie Radomki" dofinansowane ze środków z budżetu Województwa Mazowieckiego"

EKO NAWYKI DOBRE PRAKTYKI W DOLINIE RADOMKI

Kolejny projekt dofinansowany został w obszarze „Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego” zadanie: Działania edukacyjne i informacyjne w zakresie gospodarki odpadami ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień związanych z wdrażaniem gospodarki o obiegu zamkniętym, dofinansowany kwotą 20 000,00 zł. Całkowita wartość projektu 24 880,00 zł.

Projekt realizowany będzie w okresie od czerwca do grudnia 2022, w ramach projektu Stowarzyszenie „Razem dla Radomki” wspólnie z partnerem projektu Stowarzyszeniem Aktywności Obywatelskiej "Radomka" zamierza realizować inicjatywę zmierzającą do edukowania mieszkańców Doliny Radomki na temat ochrony środowiska w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz gospodarki o obiegu zamkniętym w tym idei Less Waste i Zero Waste.

Wielu z nas postrzega odpady jako problem, który rozwiązujemy po wyrzuceniu „śmieci” do worka lub pojemnika. Jednak to, do jakiego koloru worka lub pojemnika je wyrzucimy, decyduje o ich dalszym losie, a tym samym o sukcesie całej gospodarki odpadami. A to jeden z klu-

czowych sektorów dla współczesnej cywilizacji i jakości naszego życia. Skala, na jaką wytwarzamy odpady oraz wynikające z tego globalne zagrożenia, sprawiły, że konieczne stało się gospodarowanie odpadami oraz zawartymi w nich surowcami. To jedyny sposób na poradzenie sobie z wywoływanym przez odpady zagrożeniem dla środowiska naturalnego, klimatu i przyszłości następnych pokoleń.

Pierwszym działaniem edukacyjno-informacyjnym było opracowanie, wydrukowanie i rozpropagowanie 1 000 szt. ulotek dotyczących małodopadowego stylu życia. Zawarte w nich zostały m.in. informacje dotyczące małodopadowego stylu życia, naszego wpływu na ilość wytwarzanych odpadów, oszczędzania wody, nie marnowania żywności, czyli idei less waste i zero waste. Ulotki zostały rozpropagowane na obszarze Doliny Radomki tj. w gminach Jedlińsk, Wolanów, Zakrzew, Wieniawa, Przytyk, oraz w Gminie i Mieście Przysucha.

Kolejnym działaniem było zakupienie i rozpropagowanie gadżetów reklamowych w postaci butelek bpa free, czyli wyprodukowanych bez szkodliwego związku bisfenolu A.

EKO NAWYKI DOBRE PRAKTYKI W DOLINIE RADOMKI

DBAJ ODPOWIEDZIALNIE O ŚRODOWISKO NATURALNE

BAJĄT BARDEJ EKO. WYSTARCY JE ZASTOSUJESZ SIĘ DO 5 ZADAN:

1. Lepiej naprawić niż wyrzucić. Wiele lat temu ludzie dokonywali napraw drobnych sprzętów, zamiast od razu się im pozbywać. Ekologicznie, zużyte telefon czy uszkodzone komputery stanowią duży obszar problematycznych odpadów, dlatego nie powstrzymaj się tym konkretnie dokonać naprawy sprzętu.
2. Kupuj tylko i przede wszystkim wieloletniego użytkownika. Bez materiału trudno na zakupy, kupuj rzeczy bez woskowych foliowych, wykorzystaj porównanie składu po promieniach, butelki plastikowe wykorzystaj jako np. sposób na magazynowanie wody do podlewania kwiatków itp.
3. Trzymaj tylko to, na co jest ci potrzeba. Warto przetestować szafki i szuflady w poszukiwaniu ubrań i rzeczy, których o dłuższego czasu nie używamy.
4. Kupuj tam, gdzie nie generuje się zbyt wielu odpadów. Od pewnego czasu w przetworzonej żywności (także w smalcu) działają płacówki, które na jarmarcznych miejscach stają się składowiskami i bryki "eko". Sklep który idzie do mniejszego odpadów to składowisko na zmniejszenie praktycznych zakupów.
5. Uczę się nowych rozwiązań. Kupuj nowe zastosowania zbędnych przedmiotów. Niektóre rzeczy mogą przetrwać do innych zastosowań. Nawet odpady bin, takie jak obwoki ziemniaki czy skórzane torby nie są bezużyteczne – mogą stanowić pakowanie dla innych bądź służyć kompostu.

Mazowsze **Mazowsze** » » » organizacji pozarządowych

ZALEŻY BYĆ "EKO" DLA ŻYCIA I ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Tylko w Polsce marnuje się bliskość milionów ton żywności rocznie (Federacja Polskich Banków Żywności - Raport 2020). Produkcjonalityczny odpad jest znaczącym elementem naszego środowiska. Śledzimy tak obrotowy koszt odpadów, jak i koszty produkcji, ale także i logistyczny ślad. Niezwykle ważne jest, abyśmy nie przegapili, że w tym kontekście, to nie tylko problem przyrodniczy, związany z zanieczyszczeniem środowiska, ale przede wszystkim społeczny, który przelicza się na koszty społeczne.

PRODUKTY, KTÓRE UŁATWIĄ CI ŻYĆ W MURZE "LEŚ"

Produkty "eko" to nie tylko przedmioty, które powstały z recyklingu. To wszelkiego rodzaju dobra, które mają spójnie swoje zadanie przez bardzo długi czas. Do ich produkcji wykorzystano nie ekologiczne surowce, które są odporne na uszkodzenia mechaniczne czy oddziaływanie czasu.

Wśród zakupionych produktów "eko" można wyróżnić ekologiczne butelki termiczne wykonane z metalu (które mogą być używane przez dziesiątki lat). Na liście produktów eko godnych polecenia wyróżnić można także:

- zabawki z drewna,
- odzież z "eko" bawełny z recyklingu zamiast bawełny syntetycznej (wełna m.in. kokonowa, poliestru, akrylu, elastanu),
- meble wykonane z drewna (nie laminowanego),
- wszelkie produkty na wagę (np. makaron, płatki, kasze),
- ceramika, kamień naturalny,
- szkleno-bawełniane zamiast ręczników papierowych,
- talerzyki papierowe z recyklingu,
- słoiki i saszetki z lokalnych źródeł.

OSIĄGNIĘCIA, SPÓJNEGO KORZYŚCI

- znaczne ograniczenie odpadów (w szczególności plastikowych),
- zmniejszenie zużycia energii w recyklingu,
- redukcja zapasów związanych z deprecjacją biologiczną i ekologiczną,
- poprawa ogólnego obrazu marki,
- możliwość uzyskania przez osoby potrzebujące żywności, które zostały wyprodukowane i przetworzone w sposób ekologiczny,
- wzrost społecznej świadomości dotyczącej zagrożeń środowiskowych,
- większa potrzeba dbania o środowisko naturalne, co prowadzi do nowych zmian w tym zakresie,
- powstawanie nowych inicjatyw w duchu "eko" (większa świadomość społeczeństwa).

INDYWIDUALNE KORZYŚCI

- ograniczenie wydatków pieniężnych w sposób nieograniczony (kupuje tylko to, na co jest mi potrzebne),
- poprawa jakości środowiska w najbliższym otoczeniu, dzięki czemu możemy cieszyć się zdrowym, czystym powietrzem i czystą wodą,
- zmniejszenie ilości odpadów, które trafiają do wysypiska śmieci, co przyczynia się do zmniejszenia kosztów utrzymania wysypiska,
- satysfakcja związana z przyczynieniem się do poprawy środowiska,
- doświadczenie szerszego przekazu, które tylko z pomocą innych się kształtuje (dla nas i dla innych),
- brak konieczności częstego wyzyskiwania śmieci, gdyż możemy z nich wykorzystać nowe pomysły, możliwość engagementu działań społecznych, stworzenie zaangażowanych w ten proces – np. rodzinnego sklepu internetowego który nastawiony jest na ochronę środowiska.

Mazowsze **Mazowsze** » » » organizacji pozarządowych

Butelka ta jest niebanalną formą reklamy, manifestującą eko poglądy, oraz uzewnętrzniającą przekonania osób je noszących, zwraca uwagę na używanie wielorazowych naczyń na wodę, zamiast jednorazowych butelek. Konsumentom coraz częściej sięgają po wyroby niezagrażające ich życiu i zdrowiu. Szukają produktów wolnych od substancji toksycznych m.in. od związku BPA. Wolne od BPA daje świadectwo konsumentowi, iż produkty są tworzone w trosce o jego zdrowie i bezpieczeństwo.

Zrealizowany został cykl 6 wykładów edukacyjno-informacyjnych przeprowadzonych w 6 szkołach, w których wiedzę na temat gospodarki odpadami w tym gospodarki o obiegu zamkniętym, oraz m.in. możliwości zapobiegania powstawaniu odpadów tj. przybliżenie nurtu Less Waste i Zero Waste. Spotkania przeprowadzone zostały w oparciu o opracowaną przez prowadzącego prezentację.

Wiedzę uzyskało łącznie 322 uczniów szkół podstawowych.

Zajęcia odbywały się w PSP z Wrzeszczowa w dniu 19.10.2022 - 48 dzieci; w PSP w Ludwikowie w dniu 20.10.2022 - 40 dzieci; w PSP w Dąbrówce Podlęznej 25.10.2022 - 54 dzieci; w PSP w Bieniędzicach 26.10.2022 - 40 dzieci; w PSP we Wrzosie 08.11.2022 - 70 dzieci i w PSP w Mniszku 10.11.2022 - 70 dzieci.

Działania te pomagają uświadomić, że poprzez zmianę nawyków i sposobu myślenia, wpływamy nie tylko na nasze otoczenie, ale także na klimat oraz przyszłość naszą i następnych pokoleń. Działania informacyjne skierowane do najmłodszych i kształtowanie prawidłowych postaw dotyczących ochrony środowiska poprzez przekazywanie informacji to działanie, które przekłada się także na dorosłych poprzez ich dzieci, czy wnuki.

Drugą grupą do której skierowaliśmy działania informacyjno-edukacyjne byli przedsiębiorcy obszaru Doliny Radomki z powiatów radomskiego i przysuskiego – producenci żywności, restauratorzy. Tematy skierowane do nich to przedstawienie możliwości wdrożenia zmian w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym oraz wynikających z tego korzyści ekonomicznych dla prowadzonego biznesu, m.in. w temacie marnowania żywności – problemu, którego skala jest większa niż sądzimy. Marnowanie żywności jest nie tylko szkodliwe dla środowiska, ale również nieuzasadnione ekonomicznie. Ponadto produkty można przeprojektować, wydłużając okres ich użytkowania, zapewniając możliwość naprawy, modernizacji, przerobienia lub ostatecznie recyklingu – zamiast ich wyrzucenia. Procesy produkcji można bardziej ukierunkować na ponowne wykorzystanie produktów i surowców oraz uwzględnienie zdolności zasobów naturalnych do odtwarzania się, a innowacyjne modele biznesowe mogą prowadzić do powstawania nowych relacji między przedsiębiorstwami a konsumentami.

Spotkania odbyły się w dniu 10.11.2022 z panem Mariuszem Grzybem właścicielem firmy SylMar Zajazd Regina w Strzałkowie, w dniu 12.12.2022 z panią Elżbietą Bień właścicielką Camelot-Catering w Cerekwi, w dniu 13.12.2022 z Ewą Brzezińską właścicielką Piekarni WACYN z Wacyna, w dniu 14.12.2022 z panią Moniką Bankiewicz właścicielką Gospodarstwa Sadowniczego i przetwórci soków w Komorowie, w dniu 15.12.2022 z Zbigniewem Rogulskim właścicielem Gospodarstwa Rolnego z Jabłonnej, w dniu 16.12.2022 z panią Agnieszką Gawin właścicielką Pizzeria&Caffe Maciejka z Marianowic.

łącznie 6 przedsiębiorców/wytwórców żywności/restauratorów z powiatów radomskiego i przysuskiego.

Zorganizowaliśmy eko-piknik w dniu 08 listopada 2022 roku w gościnnych progach PSP we Wrzosie. Piknik dotyczący tematyki gospodarki o obiegu zamkniętym. Był świetną okazją do kontynuacji działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących przybliżania społeczeństwu idei gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ), wraz ze wskazaniem kierunków prowadzących do jej wdrożenia, a także korzyści z tego płynących, przedstawienie znaczenia „jednostki” jako źródła dobrych praktyk mającej wpływ na efekt końcowy dla ogółu – w tym zachęcenie do stosowania zasady, oraz wskazanie możliwości zapobiegania powstawaniu odpadów tj. przybliżenie nurtu Less Waste i Zero Waste. W ramach działań dotyczących GOZ przeprowadziliśmy konkurs dla dzieci które jako reprezentanci klas wzięły udział w grze 1 z 7 (wzorowanej na znanym teleturnieju), w której odpowiadały na pytania dotyczące tematyki GOZ. Laureatami zostali:

1. Nikola Radomska
2. Adam Woźniak
3. Wiktor Kosiec
4. Nikodem Strzałkowski
5. Wiktoria Radomska
6. Kacper Szczepaniak
7. Maria Senator
8. Oskar Kalita

Ponadto ogłoszony zostanie konkurs plastyczny, w którym dziecko wraz z osobą starszą przygotowało na miejscu plakat wykonany w dowolnej technice dotyczący jednego z tematów 1. Less waste w domu. 2. Less waste na zakupach 3. Less waste w szkole. laureatami zostali:

1. Arleta Puchniarz
2. Nikodem Strzałkowski
3. Jan Majewski
4. Wiktoria Radomska
5. Maria Antoniewicz
6. Adam Pokorski
7. Oskar Firlej
8. Krystian Siedlecki

Przeprowadzony został konkurs na rymowaną lub wierszyk dotyczący tematyki – Segregacji śmieci. laureatami zostali:

1. Filip Górski
2. Anna Gaca
3. Maria Hernik
4. Wiktoria Kacprzak
5. Łukasz Popławski
6. Wiktoria Radomska
7. Nikodem Strzałkowski
8. Kacper Zięba

Po wyczerpujących konkurencjach wszyscy mogli się posilić smakołykami przygotowanymi przez Stowarzyszenie Wrzosowisko, lub skosztować kiełbaski wprost z ogniska.

Laureatom gratulujemy i serdecznie dziękujemy Dyrekcji oraz Personelowi Publicznej Szkoły Podstawowej im. Orła Białego we Wrzosie za zaangażowanie w przygotowanie eko-pikniku.

Smaki z Doliny Radomki

GMINA
JEDLIŃSK

GMINA
PRZYSUCHA

GMINA
PRZYTYP

GMINA
WIENIAWA

GMINA
WOLANÓW

GMINA
ZAKRZEW

SZLAK KULINARNY DOLINY RADOMKI

JEDLIŃSK

PRZYSUCHA

PRZYTYP

WIENIAWA

Gmina Wolanów
w składzie partnerskiej gminy

WOLANÓW

ZAKRZEW

PRZEWODNIK KULINARNY PRODUKTU TRADYCYJNEGO PAPRYKI!

markowego produktu obszaru LGD Razem dla Radomki

Stowarzyszenie LGD „Razem dla Radomki”

Biuro Stowarzyszenia

Janiszew, ul. Zielona 127
26-652 Zakrzew

Biuro czynne w godzinach:

Poniedziałek 9.00-17.00
Wtorek – Piątek 8.00-16.00

Adresy e-mail:

zarzad@razemdlaradomki.pl
lgd@razemdlaradomki.pl
promocja@razemdlaradomki.pl

Strony www:

www.razemdlaradomki.pl
www.wdolinieradomki.pl
www.innowacyjnaradomka.pl
www.paprykaprzytycka.eu
www.elearning-szkolenia.eu
www.facebook.com/LGD.RazemDlaRadomki
www.multicel.koronakrakowa.pl

Biuletyn Lokalnej Grupy Działania „Razem dla Radomki”

Redakcja: Małgorzata Kopycka

Wstęp: Cezary Adam Nowek

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.
Publikacja Stowarzyszenia LGD "Razem dla Radomki" współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania 19.4 „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji”; w ramach działania "Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.